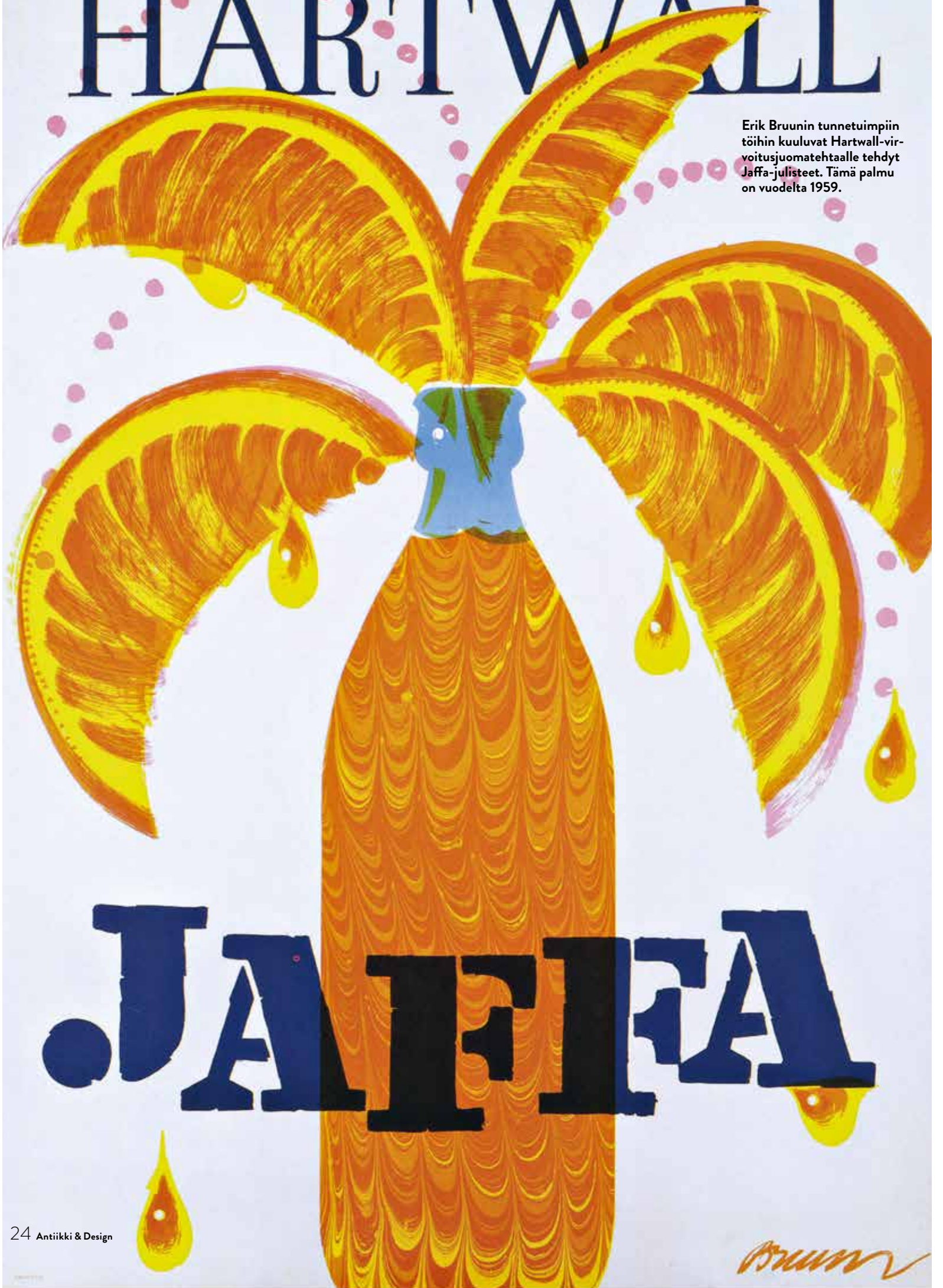

HARTWALL

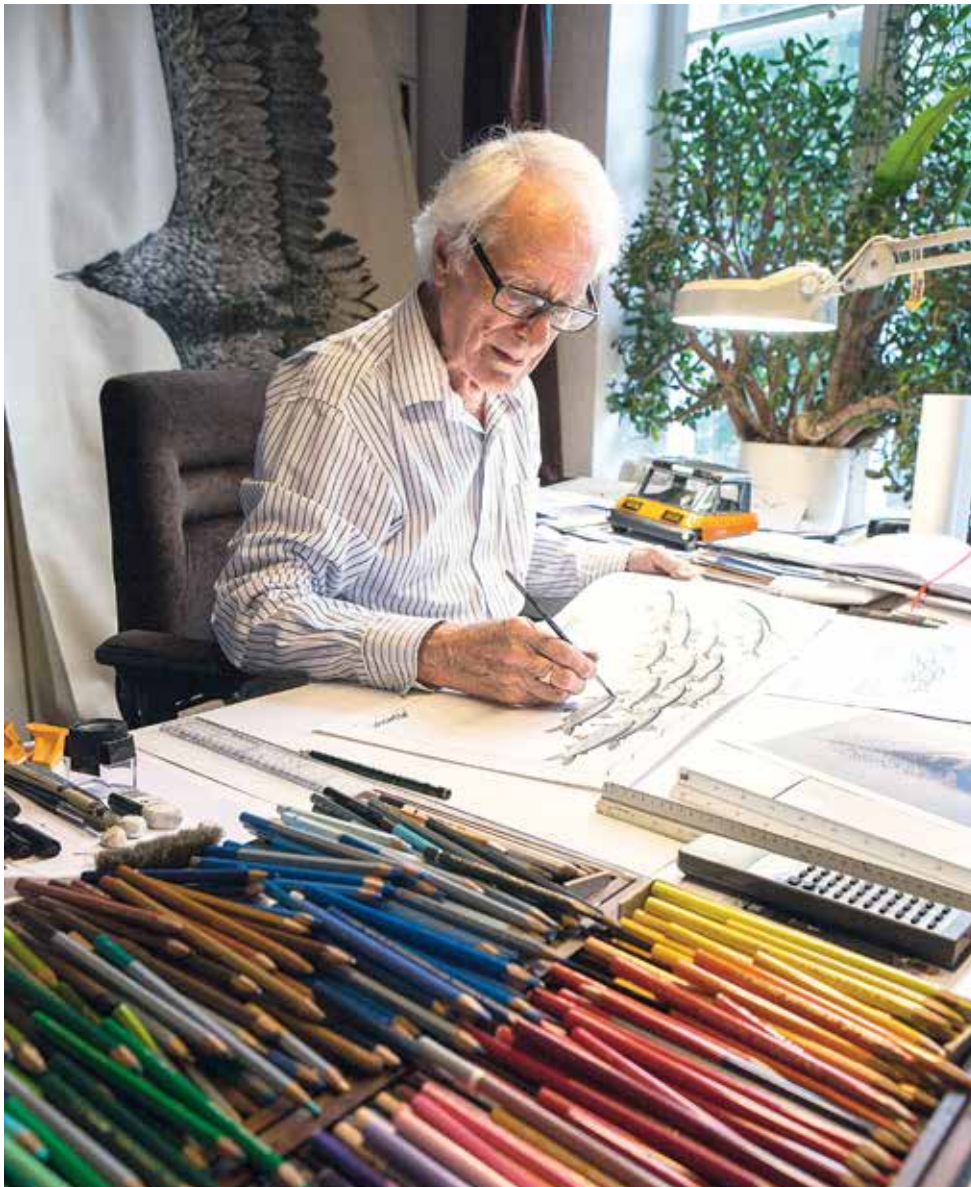
Erik Bruunin tunnetuimpiin töihin kuuluvat Hartwall-voitusjuomatehtaalle tehdyt Jaffa-julisteet. Tämä palmu on vuodelta 1959.

Norpan ja Jaffan piirtäjä

Erik Bruun on käyttögraafikan mestari, jonka kuvat ovat jo yli 60 vuotta kuuluneet suomalaisten elämään eri muodoissa seteleistä julisteisiin. 90-vuotiaana hän työskentelee yhä kotonaan Suomenlinnassa.

ANNELI LENKKERI KUVAT ILPO MUSTO

Graafikko **Erik Bruunin** kodin työhuoneen pöydän täyttävät kynät ja piirustukset. Suunnitteilla olevassa postimerkissä liehuu tänä vuonna 100 vuotta täyttävän Suomen lippu. Aamulla hän on jo ehtinyt piirtää hopeana välkkyvän muikkuparven uutta julistetta varten.

– Muikut ovat niin suomalaisia ja herkullisia. Onhan kalakukko tunnettu maassamme, ja muikun mätikin taitaa olla herkullisempaa kuin kaviaari, Suomen luonnon kuvaajana tunnetuksi tullut Bruun sanoo.

Erik Bruunin ja hänen puolisonsa **Sinikka Bruunin** Suomenlinnan-kodin olo- ja ruokailuhuoneen ikkunoista avautuu maisema merelle.

– Saamme asua ainutlaatuisessa paikassa. Jokainen aamu on omanlaisensa, maisema ikkunasta aina erilainen. Ennen kuin paneudun aamulehden lukemiseen katselen merta ja lintuja.

LUONTO JA ERITYISESTI eläimet ovat aina olleet Erik Bruunille rakas inspiraation lähde. Työhuoneen seinältä meitä tarkastelevat hänen piirtämänsä tuikeakatseinen huuhkaja ja havunoksa kainalossa kahdella jalalla seisova karhu.

– Kansallislintumme laulujoutsen oli jo valittu. Myös kansalliseläin piti saada. Karhu valittiin ja minua pyydettiin piirtämään se. Halusin piirtää karhun kahdella jalalla.

– Ajattelen, että käyttögraafikon tulee olla ammatissaan leikkimielinen keksijä, Erik Bruun sanoo.

Bruunien kodin miljöö on pääosin Sinikka Bruunin luoma. Ruokapöydän valkoiset tuolit onnistuttiin evakuoimaan Erik Bruunin lapsuudenkodista Säiniöltä Viipurin läheltä. Ruokapöydän yllä viheriöi lyyraviikuna.

Soitin Korkeasaaren intendentille, joka oli sitä mieltä, että karhun piirtäminen kahdelle jalalle olisi väärin, se kun on nelijalkainen, Bruun kertoo karhujulisteesta.

– Sain kutsun Korkeasaareen ottamaan mallia kahdesta siellä asuvasta karhusta. Lähdin aikaisin aamulla ja olin päivän ensimmäinen kävijä. Kun lähestyin karhutarhaa, molemmat karhut seisoivat kahdella jalalla tähyillen, että kuka sieltä tulee. Piirsin kuvan tämän mukaisesti.

TUNNETUIN BRUUNIN eläinjulisteista on hilpeästi hymyilevä saimaannorppa. Siihen hän sai idean vuonna 1974 luettuuan, että niitä oli enää muutama kymmen jäljellä.

– Pääsin Tampereen Särkänniemen akvaarioon ennen sen avaamista ja piirsin antaumuksella mallinani toiminutta seurankipeää Itämeren norppaa. Se kävi välillä haukkaamassa ilmaa ja tuli sitten takaisin kymmeniä kertoja eteeni lasin taakse. Kun viimein näytin valmiin piirustukseni norpalle, se hymyili minulle. Väitän, että se hymyili, vaikka asiantuntijat sanovat, ettei se osaa hymyillä, Bruun kertoo ja nauraa sydämellisesti.

”Kun näytin piirrokseni norpalle, se hymyili.”

Norppakuvasta tuli myöhemmin Suomen luonnonsuojeluliiton tunnus ja Bruunista Suomen ensimmäinen Kunnianorppa.

VUONNA 1950 Taideteollisesta korkeakoulusta graafikoksi valmistunut Bruun siirtyi mainostoimistotyöstä freelanceriksi 1953.

Alun perin hän tuli tunnetuksi ulkomainosjulisteistaan. Ne muodostivat 1950- ja 60-luvulla näkyvimmän osan hänen tuotannostaan. Tilaajia olivat ajan vahvat kotimaiset brändit kuten Hackman, Hyvon ja Hartwall.

– Ajattelen, että käyttögraafikon tulee olla ammatissaan leikkimielinen keksijä. Idolini oli ranskalainen **Raymond Savignac**. Hän

ERIK BRUUN

GRAAFIKKO, professori Erik Bruun syntyi 7.4.1926 Viipurissa. Puoliso taidemaalari ja kirjailija Sinikka Bruun. Pariskunta asuu Suomenlinnassa Helsingissä.

VALMISTUI graafikoksi Taideteollisesta korkeakoulusta 1950. Perusti oman yrityksen 1953 ja on siitä lähtien toiminut freelancerina.

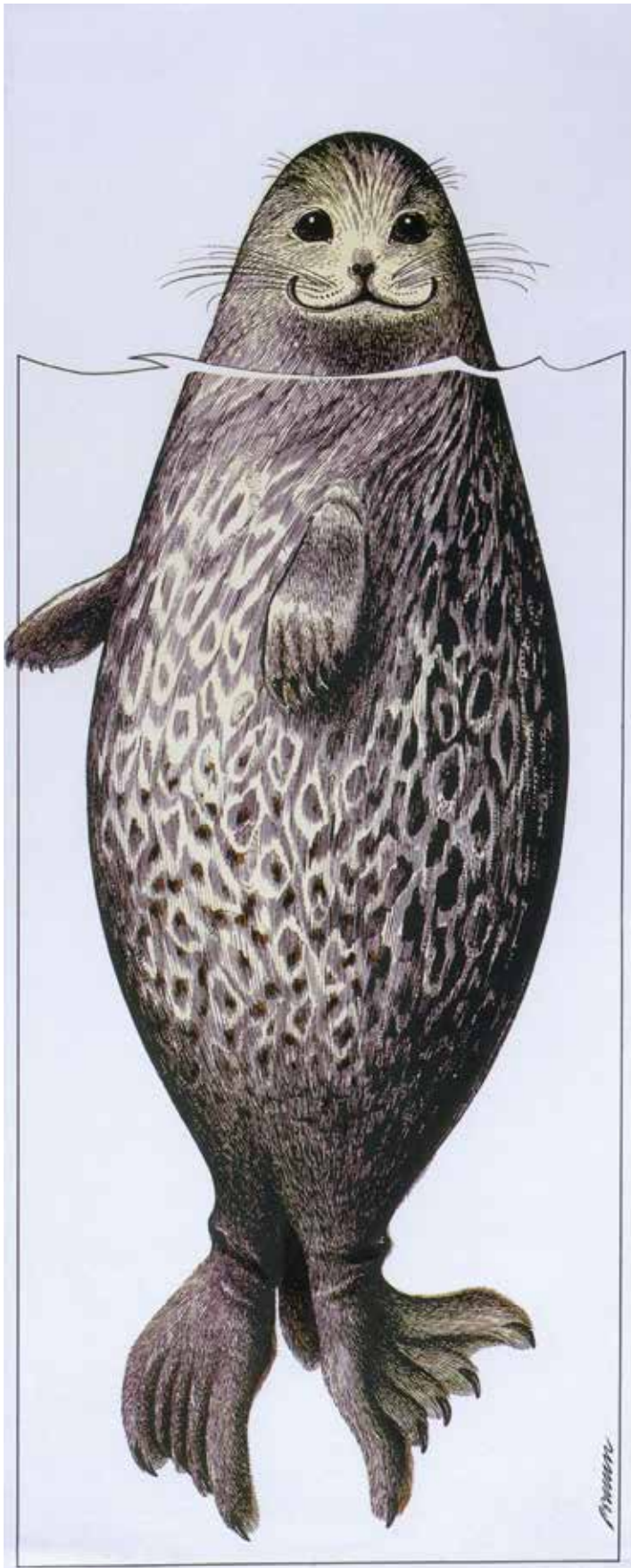
JULISTESUUNNITTELUN opettaja Maanosgraafikoiden koulussa 1956–64. Lukuisia näyttelyjä ja palkintoja, muun muassa Pro Finlandia 2008.

Lisätietoa Erik Bruunin töistä ja nettikauppa www.bruundesign.com.

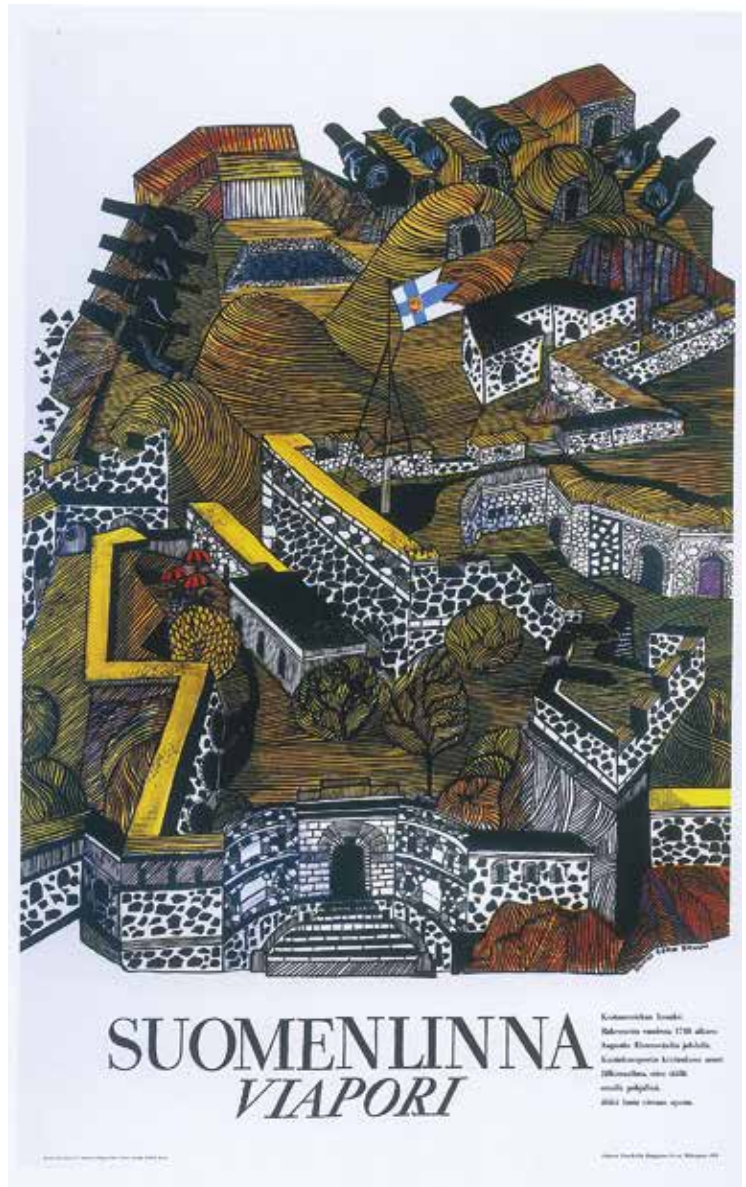
sanoi julisteen toimivan, jos katsojalle tulee hyvä mieli, Erik Bruun sanoo.

Suomalaiset ovat ihastuneet erityisesti Hartwallin Jaffa-julisteisiin.

– Olin hyvin innostunut. Mietin, kenelle tätä julistetta teen ja miksi. Vastaus ei ollut Hartwall, vaan suunnittelin yleisölle.

Erik Bruun sai idean saimaannorppajulisteeseen vuonna 1974 kuultuaan lajin uhanalaisuudesta. Rakastetusta norpasta on tullut suomalaisen luonnonsuojelun symboli.

Erik ja Sinikka Bruunin yhteistyönä vuonna 1968 syntynyt Suomenlinna-juliste oli alun perin tilaustyö Finncellin vuosikirjaan.

Viipurista kotoisin oleva Bruun piirsi vuoden 1993 Viipurin linnan 700-vuotispостimerkin. Linnan taustalla kulkee Kuninkaantie, joka oli vanha postireitti.

Kaviaarin lähteillä. Erik Bruun on maalannut keittiön oviin hauskan sammen mäiteinen.

Olohuoneen takan sinivalkoiset kaakelit ovat Sinikka Bruunin Paraisten kaakelitehtaalle suunnitellut. – Halusimme mahdollisimman ajattoman takan. Samanlaisia kaakeleita tehtiin jo 1600-luvulla, Erik Bruun kertoo.

– Ajattelin, että ulkomainosjulisteiden pitää olla pelkistetty, jotta sen sanoma välittyy ohikulkijoille selkeästi ja nopeasti.

Saadakseen mainosjulisteesta pelkistetyt Bruun keksi piirtää luonnoksia tulitikkuaskin kokoon. Siihen mittaan ei pystynyt millään sovittamaan liikaa asiaa.

Rakastetut Jaffa-julisteet palasivat reilut puoli vuosisataa myöhemmin, kun Hartwall tilasi Bruunilta uuden julisteen taiteilijaprofessorin täydessä 86 vuotta. Se syntyi tuttuun tapaan käsityönä, sillä Bruun ei ole ryhtynyt käyttämään minkäänlaisia sähköisiä työvälineitä.

IDEARIKKAAN GRAAFIKON pitkään uraan mahtuu satojen julisteiden lisäksi paljon muutakin, kuten vuosikirjoja, postikortteja ja liikemerkkejä.

1980-luvulla häntä pyydettiin suunnittelemaan Suomen viimeiset markkasetelit: 20

ja 500 markkan setelit sekä 10, 50 ja 1 000 markkan setelien kakkospuolet.

– 20 markkan seteliin piirsi **Väinö Linnan**. Oli puhe, että siihen laitettaisiin myös Linnan kotikaupungin Tampereen Tammerkoski. Laitoin Tammerkosken rannalta Finlaysonin kehräämön, jossa Linna oli työssä.

Bruun kertoo olleensa otettu seteleiden piirtämisestä varsinkin siitä syystä, että edelliset oli suunnitellut hänen opettajansa ja suuri idolinsa **Tapio Wirkkala**.

Mestarillista käyttögrafiikkaa edustavat myös Bruunin suunnitellut postimerkit, joita löytyy usean vuosikymmenen ajalta. Vuoden 2014 kuuden postimerkin Vanhat linnat -sarja syntyi hänen omasta aloitteestaan ja esitteli Suomenlinnan, Olavinlinnan, Kastelholman sekä Hämeen, Raaseporin ja Turun linnat.

Bruun piirsi mielellään myös vuonna 1993 julkaistun Viipurin linnan 700-vuotis-

postimerkin, onhan hän syntynyt Viipurissa.

– Ehdotin Neuvostoliiton hajottua Venäjälle yhteistyötä postimerkin muodossa Viipurin linnan merkkivuonna. Sieltä vastattiin, että tehkää te vaan, meillä on nyt muita hankkeita riittämiin. Ja niin me teimme. Varsinkin postimerkin teksti on minulle vanhana viipurilaisena merkittävä juttu: Viipurin linna, Suomi Finland, graafikko myhäilee.

”Ehdotin Venäjälle Viipurin linna-postimerkkiä.”

BRUUNIT OVAT VIIHTYNEET Suomenlinnan-kodissaan jo 46 vuotta. Haave täällä asumisesta syntyi alun perin työn kautta vuonna 1968. Silloin Erik ja Sinikka Bruun tekivät yhdessä kuvaa Suomenlinnasta tilaustyönä Finncellin eli Suomen Selluloosa-yhdistyksen vuosikirjaan.

– Ajoimme jään yli läheiselle Kustaanmiekkan saarelle. Oli helmikuu ja lunta niin paljon, että laitoin lumikengät. Kävelin ympäriinsä ja hahmottelin kuvaa pahvilevyille. Sitten annoin siveltimen vaimolleni, koska hänellä taidemaalarina oli rehevämpi ote. Tästä yhteistyönämme syntyneestä kuvasta tehtiin myöhemmin myös juliste.

Hieman tämän jälkeen Bruunit saivat tietää, että yksi Suomenlinnassa purkutalon saanut talo oli päätetty saneerata, kun sen lautojen alta oli löydetty terveet hirret. Talo oli anottavissa vuokralle. Bruunit päättivät jättää anomuksen, ja heitä onnisti: kahden vuoden kunnostustöiden jälkeen he pääsivät muuttamaan remontoituun taloon.

Kaunis, vuonna 1845 rakennettu puutalo sijaitsee meren rannassa Pikku-Mustasaaressa aivan Merisotakoulun lähellä, eikä varsinaisia naapureita ole.

Rauhallinen asuinpaikka luonnon ja historiallisen maailmanperintökohteen keskellä on ollut ihanteellisen työympäristö ja inspiraation lähde graafikkomestarille.

– Olen saanut tehdä töitä toiveammattisani yli 60 vuotta. Työni onkin ollut minulle myös harrastus, muuten olisin kauan sitten pannut pensselit pussiin, elämäniloa pursuava Erik Bruun toteaa palatessaan työpöytänsä ääreen. ■

Erik Bruunilta tilattiin karhu, joka oli valittu Suomen kansalliseläimeksi. Hän otti mallia Korkeasaaren karhuista.

